

ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น

(ฉบับที่ ๑๔๕ / ๒๕๖๔)

เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง

ด้วยมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการวิจัยที่มีการสร้างองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ชีวภาพแขนงต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดังนั้นเพื่อเป็นการปกป้องสิทธิอันชอบธรรมในผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัย ตลอดจนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบกับ มติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญา ในการประชุมครั้งที่ ๑๒๕๖/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ จึงให้ออกประกาศไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๑๔๕/๒๕๖๔) เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกประกาศมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ฉบับที่ ๑๐๔๐ / ๒๕๕๓) เรื่อง หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ บรรดาประกาศใดขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ให้ใช้ประกาศฉบับนี้แทน

ข้อ ๔ ในประกาศนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“ส่วนงาน” หมายความว่า ส่วนงานของมหาวิทยาลัย ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. ๒๕๕๘

“ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา” หมายความว่า ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

“อธิการบดี” หมายความว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

“นักวิจัย” หมายความว่า บุคลากร หรือ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมถึงผู้ที่มีมหาวิทยาลัยขอนแก่นมอบหมายให้ทำงานวิจัย

“การขึ้นทะเบียน” หมายความว่า การแจ้งข้อมูลพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ที่ผ่านการคัดเลือกหรือปรับปรุงพันธุ์ และทดสอบตามขั้นตอนทางวิชาการ มีลักษณะเด่นชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลลักษณะพันธุ์ต่อมหาวิทยาลัย

“การรับรอง” หมายความว่า การตรวจสอบและให้การรับรองลักษณะเด่น รวมถึงผลผลิตและคุณภาพ ของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ที่ผ่านการพัฒนาหรือปรับปรุงพันธุ์ และทดสอบตามขั้นตอนทางวิชาการ มีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุน ลักษณะเด่นชัดเจนทั้งด้านผลผลิตและคุณภาพ

“การจดทะเบียน” หมายความว่า การตรวจสอบและจดทะเบียนต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อการทรงสิทธิทางกฎหมาย ของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ที่ผ่านการพัฒนาหรือปรับปรุงพันธุ์ หรือทดสอบตามขั้นตอนทางวิชาการ มีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุน ลักษณะเด่นชัดเจน

“พันธุ์พืช” หมายความว่า กลุ่มของพืชที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพันธุศาสตร์เหมือนกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอ คงตัว และแตกต่างจากกลุ่มอื่นในพืชชนิดเดียวกัน และให้หมายรวมถึงต้นพืชที่ขยายพันธุ์ให้ได้กลุ่มของพืชที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น

“พันธุ์สัตว์” หมายความว่า กลุ่มของสัตว์ที่มีพันธุกรรมและลักษณะทางพันธุศาสตร์เหมือนกัน มีคุณสมบัติเฉพาะตัวที่สม่ำเสมอ คงตัว และแตกต่างจากกลุ่มอื่นในสัตว์ชนิดเดียวกัน และให้หมายรวมถึงตัวสัตว์ที่ขยายพันธุ์ให้ได้กลุ่มของสัตว์ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้น

“จุลชีพ” หมายความว่า เซลล์หรือกลุ่มของสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็นต้องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์

“เซลล์เพาะเลี้ยง” หมายความว่า กลุ่มเซลล์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยง หรือการส่งถ่าย (transfer) มาเป็นเวลานาน มีความสามารถในการแบ่งตัวเพื่อเพิ่มจำนวนได้เมื่อเลี้ยงในสภาวะที่เหมาะสม ซึ่งเซลล์ที่แบ่งตัวได้มีคุณลักษณะทางพันธุกรรมเหมือนกันทุกประการ

ข้อ ๕ ให้นักวิจัยนำพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ที่เกิดจากการดำเนินงานวิจัยตามภาระหน้าที่การทำงาน การเรียนการสอน หรือเกิดจากการได้รับเงินจากแหล่งทุนอื่นใดก็ตาม ที่มหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของในผลงานวิจัยนั้น มาขึ้นทะเบียนไว้ที่ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูล หากเป็นผลงานที่ได้วิจัยขึ้นในอดีตที่ผ่านมา ผลงานดังกล่าวต้องยังคงมีการใช้ประโยชน์อยู่ในปัจจุบัน

ข้อ ๖ สิทธิในความเป็นเจ้าของพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยงที่นักวิจัยนำมาขึ้นทะเบียนให้สิทธินั้นเป็นของมหาวิทยาลัย หรือตามที่ระบุไว้ในสัญญาเงินทุน โดยให้นักวิจัยเป็นผู้เก็บรักษาและดูแลพันธุ์พืช

พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยงดังกล่าว โดยสามารถนำไปศึกษา ทดลอง วิจัยได้ ทั้งนี้ ภายใต้วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๗ การขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ให้ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนเพื่อแสดงว่านักวิจัยเป็นผู้คัดเลือกหรือปรับปรุงขึ้น โดยการขึ้นทะเบียนดังกล่าวเป็นเพียงการขึ้นทะเบียนภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้น มิใช่เป็นการรับรองหรือการจดทะเบียน ทั้งนี้ ให้นักวิจัยยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาผ่านส่วนงานที่ตนสังกัด

กรณีที่พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยงดังกล่าว มีการพัฒนาหรือปรับปรุงจนได้สายพันธุ์ใหม่ที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากสายพันธุ์ที่มีอยู่อย่างเด่นชัด นักวิจัยสามารถยื่นเรื่องผ่านศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญายื่นเรื่องขอรับความคุ้มครองตามกฎหมายต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๘ การออกหนังสือแสดงการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ให้มหาวิทยาลัย โดยศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นผู้ออกหนังสือแสดงการขึ้นทะเบียนดังกล่าว

ข้อ ๙ หากพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยงที่นำมาขึ้นทะเบียน ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ให้ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาดำเนินการ ตามประกาศมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรผลประโยชน์จากผลงานวิจัยและทรัพย์สินทางปัญญา โดยอนุโลม

ข้อ ๑๐ หากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยประสงค์ขอใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยง ให้นักวิจัยแจ้งต่อศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อจัดทำสัญญาก่อนทำการส่งมอบให้กับบุคคลหรือหน่วยงานดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อจัดระเบียบการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ผลงานที่ขึ้นทะเบียนตามประกาศนี้

ข้อ ๑๑ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ จุลชีพ และเซลล์เพาะเลี้ยงที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้วนั้น เกิดจากการดำเนินการร่วมกันหรือสนับสนุนการดำเนินงานในลักษณะใดลักษณะหนึ่งระหว่างหน่วยงานของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย หากก่อให้เกิดผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ให้ทั้งสองฝ่ายตกลงเรื่องสิทธิหรือผลประโยชน์ก่อนดำเนินการ ทั้งนี้ ให้ศูนย์ทรัพย์สินทางปัญญาทำหน้าที่เป็นผู้แทนมหาวิทยาลัยในการเจรจากับหน่วยงานภายนอกดังกล่าว

ข้อ ๑๒ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามประกาศนี้ ในกรณีมีปัญหาในการปฏิบัติ การตีความ หรือการดำเนินการอื่นใดที่ไม่ได้ระบุไว้ในประกาศนี้ ให้อธิการบดีเป็นผู้วินิจฉัย และคำวินิจฉัยของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๖๔

(รองศาสตราจารย์ชาญชัย พานทองวิริยะกุล)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น